

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

SSN Marek Sychowicz

w sprawie z powództwa "L(...)" sp. z o.o. w P.

przeciwko W. W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 lipca 2005 r.,
zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 27 stycznia
2005 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2004 r Sąd Apelacyjny, uwzględniając częściowo wniosek powodowej spółki z o.o. „L(...)” w P., zwolnił ją od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym w zakresie przekraczającym kwotę 15 000 zł wpisu od kasacji a w pozostałej części wniosek oddalił. Sąd powołał się na dowody z dokumentów złożone przez stronę powodową w listopadzie 2003 r. przy jej wniosku o zwolnienie od wpisu od apelacji i stwierdził, że wynika z nich, iż w okresie od stycznia do października 2003 r. strona powodowa osiągnęła przychód w kwocie ponad 2 miliony 260 tysięcy złotych a czysty zysk w kwocie ponad 70 220 zł a zatem była w stanie zgromadzić środki na pokrycie części wpisu od kasacji w kwocie 15 000 zł, tym bardziej, że proces trwał od 2001 r.

Strona powodowa, mimo wezwania, nie uiściła wpisu od kasacji w kwocie 15 000 zł, natomiast złożyła zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 17 grudnia 2004 r. w części oddalającej jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, załączając do niego dowody z dokumentów mające obrazować jej trudną sytuację finansową, uniemożliwiającą uiszczenie wpisu w kwocie 15 000 zł.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 27 stycznia 2005 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie odrzucił powyższe zażalenie i odrzucił kasację, stwierdzając, że zgodnie z art. 393¹⁸ k.p.c. na postanowienie Sądu drugiej instancji o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych nie przysługuje zażalenie, zaś kasacja podlega odrzuceniu na podstawie art. 16 ust. 3 u.k.s.c. z powodu nie uiszczenia wpisu sądowego.

W zażaleniu na zawarte w powyższym orzeczeniu postanowienie o odrzuceniu kasacji, strona powodowa, powołując się na swoją sytuację finansową uniemożliwiająca uiszczenie wpisu od kasacji i załączając dowody w tym przedmiocie, wносиła o uchylenie zaskarżonego postanowienia a także o zmianę postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 17 grudnia 2004 r. i zwolnienie jej w całości od wpisu od kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z uwagi na to, że odrzucona kasacja dotyczy orzeczenia zapadłego przed dniem 6 lutego 2005 r., a więc przed wejściem w życie ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), do jej złożenia i rozpoznania stosuje się, zgodnie z art. 3 powyższej ustawy, przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu sprzed nowelizacji i tak też przepisy te będą w tym zakresie powołane w uzasadnieniu.

Zgodnie z art. 393¹⁸ § 2 k.p.c., na postanowienie Sądu drugiej instancji w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym zażalenie nie przysługuje, natomiast postanowienie to może być ocenione przez Sąd Najwyższy, na podstawie stosowanego odpowiednio art. 380 k.p.c., przy rozpoznawaniu zażalenia na postanowienie o odrzuceniu kasacji z powodu nie uiszczenia opłaty, jeżeli skarżący złoży w tym przedmiocie stosowny wniosek (porównaj między innymi orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2000 r., I CZ 259/99, nie publ. i z dnia 11 sierpnia 1999 r. I CKN 367/99, OSNC 2000/3/48 oraz uchwałę tego Sądu z dnia 31 maja 2000 r. III CZP 1/00, OSNC 2001/1/1).

Wprawdzie w rozpoznawanym zażaleniu nie zawarto odpowiednio sformułowanego wniosku o rozpoznanie przez Sąd Najwyższy, w trybie art. 380 k.p.c.,

także postanowienia Sądu Apelacyjnego o odmowie zwolnienia strony powodowej od wpisu od kasacji w całości, jednak należy uznać, że wniosek taki został złożony, skoro niemal całe uzasadnienie zażalenia dotyczy kwestii zwolnienia od wpisu od kasacji i zawiera wniosek o zmianę postanowienia Sądu Apelacyjnego w części oddalającej żądanie zwolnienia strony powodowej od wpisu od kasacji. Badając zatem, w ramach rozpoznawania zażalenia na odrzucenie kasacji z powodu nie uiszczenia wpisu sądowego, zasadność odmowy zwolnienia strony powodowej od tej opłaty w całości, Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje:

Zgodnie z art. 113 § 2 k.p.c. osobie prawnej może być przyznane zwolnienie od kosztów sądowych, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na te koszty. W przeciwieństwie do art. 113 § 1 k.p.c., który do zwolnienia od kosztów sądowych osoby fizycznej wymaga jedynie złożenia przez nią oświadczenia, że nie jest w stanie ich pokryć bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, przepis art. 113 § 2 k.p.c. wymaga, by osoba prawna ubiegająca się o takie zwolnienie udowodniła, że nie ma dostatecznych środków na ich poniesienie. W sprawie gospodarczej, a do takich należy rozpoznawana sprawa, strona ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych, obowiązana jest już we wniosku złożonym w tym przedmiocie, wskazać wszystkie okoliczności i załączyć wszystkie dowody wykazujące, że nie ma dostatecznych środków na pokrycie kosztów sądowych. Tego wymaga, stosowany w drodze analogii w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych w sprawach gospodarczych, przepis art. 479¹² § 1 k.p.c.

Strona powodowa składając wniosek o zwolnienie od wpisu od kasacji, zawarła w nim jedynie stwierdzenie, że kosztów tych nie może ponieść. Nie przedstawiła swojej aktualnej sytuacji majątkowej i gospodarczej ani nie złożyła żadnych dowodów, które mogłyby wykazać, że nie jest obecnie w stanie uiścić wpisu od kasacji.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny, nie dysponując żadnymi informacjami ani dowodami dotyczącymi aktualnego stanu majątkowego strony powodowej, zasadnie odwołał się do dowodów, którymi dysponował a więc do dowodów i ustaleń w tym przedmiocie dokonanych w okresie, gdy strona powodowa ubiegała się o zwolnienie od wpisu od apelacji. Powód bowiem nie wykazał we wniosku o zwolnienie od wpisu od kasacji, że jego sytuacja uległa zmianie w porównaniu z tamtym okresem. W oparciu o zgromadzone wówczas dowody i ustalenia, Sąd Apelacyjny miał podstawy do uznania, że powód jest w stanie uiścić część wpisu w kwocie 15000 zł, skoro osiąga zysk ponad 7 000 zł miesięcznie a jego roczne obroty wynoszą około 3 milionów zł.

Przedstawienie przez stronę powodową dopiero w niedopuszczalnym zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 17 grudnia 2004 r. o częściowym oddaleniu wniosku o zwolnienie od wpisu od kasacji dowodów mających wykazać, że nie jest w stanie tych kosztów ponieść, należy uznać za spóźnione, skoro strona powodowa nie wykazała, że nie mogła dowodów tych przedstawić we wniosku o zwolnienie od wpisu od kasacji. Tym bardziej nieskuteczne jest złożenie ich przy zażaleniu skierowanym do Sądu Najwyższego na postanowienie o odrzuceniu kasacji. Sąd Najwyższy nie jest bowiem sądem ustalającym stan faktyczny ani oceniającym dowody a przy rozpoznawaniu zażalenia ocenia jedynie prawidłowość stosowania przez Sąd drugiej instancji przepisów postępowania cywilnego. Wobec tego, że Sąd Apelacyjny nie uchybił tym przepisom oddalając częściowo wniosek strony powodowej o zwolnienie od wpisu od kasacji, nie ma podstaw do kwestionowania jego orzeczenia w tym przedmiocie. Skoro tak, to prawidłowe jest również zaskarżone postanowienie tego Sądu odrzucające kasację z powodu nie uiszczenia wpisu sądowego od kasacji w kwocie, od której uiszczenia strona powodowa nie została zwolniona.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 294¹ § 3 k.p.c. jako nieuzasadnione.